

WEDERGEBOORTE

‘Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien’

Johannes 3 : 3 (Vert.NBG51)

Gemeente van Christus,

Een tijdlang kreeg ik geregeld een evangelisch blad toegestuurd.

In dat blad stonden ook contactadvertenties.

Zo herinner ik mij de volgende tekst:

"Wedergeboren heer, 56, zoekt kennismaking met dito vrouw om samen een nieuw leven op te bouwen.

Het was niet de enige advertentie van die strekking.

Meerdere personen presenteerden zich als "wedergeboren".

Er was een moment, dat men Jezus als persoonlijke Heiland aanvaardde.

Dat moment van aanvaarding is het moment van wedergeboorte.

Dan ben je een nieuw mens.

In een oude film van wijlen Bert Haanstra: *"Op de bodem van de hemel"*, kwam een man voor, voorganger van een Pinkstergemeente, die verkondigde dat hij niet alleen wedergeboren was, maar sindsdien ook niet meer zondigde. Hij was immers in Christus volmaakt.

Wedergeboorte.

In protestantse kringen of igereformeerde gezindte zal men het evangelisch spraakgebruik niet gauw hanteren.

Daar leven andere vragen. Bijvoorbeeld: wanneer vindt bij een mens de wedergeboorte eigenlijk plaats? Vóór of na het geloof?

Veel schrijvers en predikers zeggen: je moet eerst door God wedergeboren worden, dan pas kun jij zelf gaan geloven.

Abraham Kuyper vond, dat je er van mag uitgaan dat kinderen van gelovige ouders wedergeboren zijn.

Dat mag je toch wel veronderstellen, tot later eventueel het tegendeel blijkt.

Wedergeboorte is een woord uit het Nieuwe Testament.

Het komt niet zo vaak voor en ook nog in verschillende betekenissen.

Toch is het een prikkelend woordje, belangrijk om bij stil te staan vandaag.

Wat is dat, wedergeboorte? Wanneer ben je dat, wedergeboren? Bent u het?

Jezus spreekt er over. Wanneer en waar?

In een nachtelijk gesprek met een farizeese leraar, Nicodemus.

Ja, die Nicodemus komt in het donker naar Jezus toe.

Wil hij niet gezien worden? Is hij bang voor praatjes?

In Israël was het vroeg donker. Schemer is er weinig.

Als de maaltijd voorbij is, is het nacht.

Dan kun je wél stil en ongestoord met elkaar praten en dat zoekt Nicodemus

Toch een sympathieke man, die Nicodemus.

Dat blijkt ook uit verdere berichten in de evangeliën.

Hier horen we voor het eerst van hem.

Hij wil niet, zoals de meeste van zijn soortgenoten, over Jezus praten.

Nee, hij zoekt Hem op en gaat *met* Jezus praten.

Dat is natuurlijk veel beter....

Hij zet fors in, die Nicodemus : *"Wij weten, dat U van God gekomen zijt, als leraar, want niemand kan die tekenen doen die Gij doet als God niet met hem is"*.

Zo, dat is niet niks. Jezus komt van God.

Dat is een heel andere uitspraak dan van zijn collega's waarvan we lezen ze zeiden: Jezus komt van de duivel, Beëlzebul.

Waar gáát het nu zo'n farizeeër om?

Ongetwijfeld, gemeente, om het komende koninkrijk van God.

Dat Gods rijk er aan kwam, dat geloofden de farizeeërs.

De concurrentie, de Sadduceeërs, geloofden dat niet.

En Jezus?

Stellig wilde Nicodemus diens theorie ook eens horen!

Het lijkt wel of Jezus zijn opmerking nauwelijks gehoord heeft.

Hij gaat er helemaal niet op in.

Hij doet een uitspraak, die ingeluid wordt met een plechtig "*amen, amen*":
"voorwaar, voorwaar". Dat is een soort dubbel uitroepteken vóór de zin.

Dat betekent: Nu komt er iets heel bijzonders.

"Ik zeg u, tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien".

Het koninkrijk van God niet zien?

Daar had Nicodemus nog nooit aan gedacht, denk, ik, want de farizeeërs gingen er stevig van uit, dat *zij* in ieder geval Godsrijk zouden beërven. Zij, wetsgetrouwe Joden, wel. Natuurlijk.

Jezus zegt: hier is niets natuurlijk.

Onze zondige natuur is niet geschikt voor dat koninkrijk van God.

Gemeente, dat is ook voor ons allemaal een opmerking van belang.

Het ingaan in Gods koninkrijk, in Zijn toekomst, is niet vanzelfsprekend.

Je hebt daarvoor geen garantie in jezelf.

Je komt er niet binnen omdat je bijvoorbeeld hervormd bent of gereformeerd.

Ook niet omdat je zo keurig leeft en zo serieus over het leven denkt.

Hier is niets automatisch. Niets.

Nicodemus zal onthutst geweest zijn.

In de stille donkerheid van de nacht zal zijn hart sneller hebben geklopt.

Niet binnengaan? Het hemelrijk gesloten?

Voor zo'n vroom kerkmens als hij en zijn ernstige geloofsgenoten?

Die toekomst stond toch vast ?

Bovendien je moest er toch ook aan *werken*, aan de komst en de opbouw van dat rijk?

Nu, dat ideaal kennen ook wij.

De grote en kleine politiek heeft haar programma's.

Liberale, socialistische, christendemocratische programma's.

Zij beogen de verheffing van de samenleving tot een beter leven.

Door ontwikkeling zal een betere wereld ontstaan.

Dat is het verheven doel van de goede politiek toch?

Christenen zetten zich daar terecht ook voor in.

Op zoek en op weg naar een betere wereld dan nu, met minder strijd, minder ziekte, minder milieuvernieling,

Een betere wereld, wedergeboren uit haar vaak zo ingezonken situatie.

Mooi toch?

Of moet het anders? Moeten we ons niet richten op de verbetering van de wereld en de samenleving, maar op de verheffing van onze ziel?

Gaat het om zielenheil en de ingang in het hiernamaals?

Om hemelgeloof dus, dat de aarde en al haar narigheid achter zich laat onder het bekende motto : "Hier beneden is het niet" ?

Dan ga je serieus leven. Bidden. Lezen in de bijbel.

Dat zal Nicodemus ook gedaan hebben.

Een vroom leven leiden om aan het einde van de baan in te gaan in de heerlijkheid. Mooi toch?

Mensen zetten zich in voor een betere wereld, doen al hun best.

Of: mensen zetten zich in voor het bereiken van de hemel, doen al hun best.

Bereiken, op eigen kracht? Met eigen middelen?

Het is alsof we Jezus het hoofd zien schudden.

Hij weet, dat de mens vanuit zichzelf tot vernieuwing niet in staat is.

Nodig is wedergeboorte, een totale nieuwe geboorte van een totaal nieuwe, andere mens. Dat heeft Nicodemus nodig.

Dat hebben u en ik, de kerk en de wereld nodig. Weet u dat?

"Tenzij iemand wederom geboren wordt"

Weet u, gemeente, die vertaling is eigenlijk niet zo goed.

Er staat eigenlijk niet "wedergeboren", maar: "van Boven af geboren".

Van de hemel af. En dat woord "boven" of "hemel" staat voor *God*.

Het gaat er om, dat je *uit God* geboren wordt.

Van Godswege vernieuwd wordt. Daar gaat het om.

God moet een compleet nieuwe mens van je maken: dat is wedergeboorte.

En dat "van Bovenaf" snijdt af wat van beneden komt.

Snijdt alles af van wat de mens zelf presteert.

God maakt ons nieuw. *Hij* doet dat. Wij niet.

Ja, als Jezus dat zo zegt is dat niet mooi voor een mens om te horen.

Kunnen wij dan zelf niets?

Is het dan onmogelijk op eigen wieken naar Gods rijk te drijven?

Is het dan zó mis met ons, mensen?

Ja, voor God wel. Helemaal mis.

Nicodemus kan het niet vatten.

Zijn vraag lag op een heel ander vlak.

Hij poneerde, dat Jezus een bijzondere man was, bij God vandaan.

Die kon misschien wel iets geheel nieuws verkondigen.

Maar dat wat Hij nu zegt is.... de omgekeerde wereld, is volstrekt radicaal, rekent volledig af met de prestatiegerichte mens.

Alles moet van Gods kant komen. Een nieuwe geboorte.

"Ja, maar", zegt Nicodemus, "Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Terug naar de moederschoot, dat kan toch niet?

En dan opnieuw geboren worden, dat kan toch niet?"

Nicodemus wil zeggen: geboren is geboren, geleefd is geleefd.

Dat kan niet over. Wat je gedaan hebt, dat blijft gedaan.

Dat kan niemand ooit weer terugnemen of overdoen

O, gemeente, wat begrijpen wij Nicodemus goed, vooral als we juist zo graag ons leven zouden corrigeren, herstellen, opnieuw de dingen aanpakken, maar dan goed

We hebben zoveel fout gedaan, zo scheef en verkeerd.

Maar het is gedaan, het is geleefd, het staat op je conto, je rekening.

Je blijft er toch verantwoordelijk voor.

Is het dan niet veel beter er maar van te maken wat er van te maken is?

Maar Jezus herhaalt wat Hij gezegd heeft over de noodzaak van wedergeboorte om het koninkrijk van God in te gaan.

Nu zegt hij het nog anders: het is, zegt Hij, een nieuwe geboorte *uit water en geest*.

We worden wedergeboren uit water en geest. Wat is dat dan?

Water. Geboren worden uit water. Waar denken we aan?

In Genesis 1 zweeft de scheppende Geest van God over de wateren voordat het leven geboren wordt.

Menselijk leven wordt uit het vruchtwater geboren.

Mozes is uit het doodswater van de Nijl tot leven gekomen.

Toch denk ik dat we moeten denken aan het water van de *doop*.

Zoals bij Johannes de Doper.

Die doopte met water. De bekeringsdoop.

Wie zijn zonden eerlijk beleed werd door hem gedoopt in de Jordaan *als teken van totale verandering* en vernieuwing van het leven.

Precies zo is de betekenis van onze christelijke doop.

Doop is teken van levensvernieuwing. Afwassing van zonde.

Farizeeërs als Nicodemus lieten zich niet dopen. Die waren er al.

Die hadden, dachten ze, die bekeringsdoop niet nodig.

Maar de Here Jezus laat hier horen, dat ook zij, de vromen, de kerkmensen, de leiders, door de doop van de bekering, ja door de bekering van hun leven heen moesten.

En Jezus noemt naast het water de *geest*.

"Wedergeboren worden uit water en geest".

Had Johannes de Doper dat niet voorspeld:

Die na mij komt zal met de heilige Geest en met vuur dopen?

Geest is *pneuma* en *pneuma* is ook wind.

De Pinkstergeest van God is als de wind, die waait van overal; je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heengaat.

Geheimzinnig is zo ook de Geest van God.

Die komt en die gaat zo God het wil. Maar Hij komt. Hij is er.

Hij blaast dat nieuwe leven in.

Hij staat voor onze wedergeboorte garant.

De Geest werkt. Van bovenaf geboren worden, dat is van Godswege door Zijn eigen Geest vernieuwd worden.

Wedergeboorte. Een nieuw mens worden.

God doet het. Waar het Woord in ons hart valt en het geloof gaat groeien, Daar is de Heilige Geest van God bezig.

Wat is dan de plaats, de tijd, het begin daarvan?

Vragen, die de eeuwen door gesteld zijn.

Laat ik het zo, op grond van de bijbel, tegen u mogen zeggen, gemeente: God de Here vernieuwt ons leven. Breekt de oude mens, de zonde, af en brengt in ons hart een nieuwe mens, de gelovige.

Nu gebruikt de Schrift voor die werken van God in uw leven vele woorden.

Ik noem er enkele.

Sleutelwoorden voor de vernieuwing van de mens.

Rechtvaardiging, heiliging, vrijspraak, verzoening.

Woorden die Gods werk voor u en in u verwoorden.

Maar die woorden worden niet los van elkaar geleverd.

Ze zijn verschillende bewoordingen van één en hetzelfde: de vernieuwing van ons leven door God.

Wedergeboorte is één van die woorden.

Ze geeft aan: de opstanding in ons van die nieuwe mens, die mens die zich toevertrouwt aan God, die gered wordt door het bloed van Christus, die opstaat tot een nieuw bestaan.

En die woorden van – God - uit die hebben om zo te zeggen *bij zich* de woorden die de menselijke kant van dit proces aanduiden: geloof, bekering, overgave, vertrouwen.

Wat aan Gods kant wedergeboorte heet, heet aan de kant van de mens geloof.

Hij, die God wederbaart, gaat geloven. Dat kan niet anders.

Maar ook andersom: wie oprecht gelooft geeft daarmee te zien dat hij wedergeboren wordt door God.

Al die woorden zijn dus als de vingers van één en dezelfde hand van God. Het is nogal vruchteloos om je druk te maken om de juiste volgorde: eerst wedergeboren worden, daarna geloven?

Zoals hol en bol twee kanten zijn van hetzelfde voorwerp, zo zijn geloof en wedergeboorte ook twee zijden van één en hetzelfde leven uit God.

Is het moeilijk? Nicodemus vindt van wel.

"Hoe kan dit geschieden", verzucht Nicodemus. Jezus' leidt hem zo'n andere, voor hem nog zo vreemde geloofswereld in, die hij helemaal niet gewend is.

Hij is gewend te leven met wetten. Hij heeft nooit bedacht dat hij van binnen moest veranderen.

Hij gaat als vanzelf uit van zijn verkorenheid als Israëliet en farizeeër.

Jezus stelt hem voor het complete Godswerk én voor de roeping om zelf, heel persoonlijk, te geloven.

Dan gaat Jezus duidelijk maken, dat Nicodemus een leraar van Israël heet te zijn, maar dat Hij, Jezus, Zelf van God gekomen en van Zijn Vader geleerd is.

En Hij komt te spreken over de eeuwige liefde van God.

En over het teken van de opgerichte slang in de woestijn

Als voorteken van Zijn kruisverhoging tot redding van verloren mensen.

Ik ga daar nu niet op in. Wel wijs ik er u allen op, dat in het tweede deel van onze perikoop in Joh. 3 het nadrukkelijk gaat over het *geloof*.

Kijk, gemeente, u en ik, wij moeten allen wedergeboren worden.

Jezus zegt dat heel duidelijk.

Dat alleen is de *poort* naar het koninkrijk van God.

Maar het is net als met onze geboorte. Daar waren wij wel bij, maar we waren volkomen passief. *We werden* geboren.

Zo ook hier: *we worden* wedergeboren.

Dat doen we zelf niet. Dat doet God. Die *wederbaart* ons, door Zijn H.Geest.

Maar we worden wel uitgenodigd, opgeroepen, tot *geloof*.

De 'menskant' van de wedergeboorte.

In ditzelfde Bijbelgedeelte, vers 16, staat die geweldige Evangelietekst, waar alles in staat en waar alles op aan komt: "*want alzo lief enz....opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe*".

Die in Hem gelooft....

Dat is beslissend.

Daartoe worden we uitgenodigd: om te geloven, dat is: ons toe te vertrouwen aan de Here Jezus, ons over te geven aan de Here God.

Geloof, dat is *vertrouwen*.

En nu komt die liefdevolle God op ons toe.

Hij brengt alles mee wat wij missen.

Hij rechtvaardigt de goddeloze. Hij heiligt de onheilige.

Hij vergeeft de zondaar. Hij bemint de verlorenen.

Hij is zo vol liefde, dat Hij Zijn eigen Zoon voor ons prijsgeeft.

Geloof wordt gevraagd. Geloof wordt ook gegeven.

In dat geven wederbaart God ons.

Wat zou ons tegenhouden om ons hele hart aan die God kwijt te raken?

Nicodemus heeft het gedaan, later.

Ook *hij* heeft het geloof verkregen en uitgeoefend.

Geloof. Ja, we worden door het geloof, al gelovend, wedergeboren.

Zo mag het gezegd zijn.

Wat heerlijk is dan dat bijbelse sleutelwoord.

Het legt het reddingsinitiatief bij God.

Hij maakt u tot een compleet nieuw mens.

Het gaat niet ineens. Het is gewoonlijk een lang proces: geloof moet geleerd en geoefend worden. Bekering ook. Daar doe je je leven lang over.

Tenslotte, ik zei al, wedergeboorte heeft meer betekenissen in de bijbel.

Ik lees in Matt.19:28. Daar zegt Jezus tegen zijn discipelen dat zij *in de wedergeboorte* met Christus zullen regeren.

Daar betekent het woord "wedergeboorte" dus de opstanding van het nieuwe, eeuwige koninkrijk na de wederkomst van Christus.

Dat nieuwe rijk, dat komt.

Heel deze wereld zal eenmaal wedergeboren worden tot een nieuwe wereld, de wereld van het eeuwige leven.

Wij mensen kunnen, persoonlijk en als samenleving, bouwen wat we willen aan een nieuwe wereld - redden zullen we het niet.

Politieke en maatschappelijke systemen zullen telkens weer de pretentie voeren alles op aarde te vernieuwen - ze zullen misschien heel wat bereiken, maar ze redden het niet. Wedergeboorte in alle betekenissen moet van God komen. Hij is niet alleen de schepper, maar ook de herschepper van wat verloren was. Onze tekst laat zien, dat God dat ook wil en ook doet.

Daarom hoeven wij aan de toekomst nooit te wanhopen, gemeente.

Want we belijden een God die gezegd heeft: 'Ziet, Ik maak alle dingen nieuw'. Dat is de uiteindelijke, eeuwige wedergeboorte. Amen.

